

vokaten. Statsadvokaten vil således ikke kunne bemyndige en politimester til at møde på sine vegne.

Bestemmelsen i *stk. 2* svarer til den gældende § 1019 i, *stk. 2, 1. pkt.*

Efter *stk. 3* har indklagede ikke pligt til at afgive forklaring, såfremt forklaringen antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar, og retten skal vejlede indklagede herom.

Det kan give anledning til nogen tvivl, i hvilket omfang man efter de gældende tjenestemandsretlige regler er forpligtet til at udtale sig under en sag, hvor man risikerer straf eller disciplinære sanktioner, jf. herved betænkning 1278/1994, side 122-124, samt FOB 1990, side 417 f og FOB 1991, side 233 ff.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at indklagede ikke har pligt til at udtale sig, såfremt indklagede risikerer at udsætte sig selv for strafansvar eller for et formelt disciplinært ansvar, dvs. en formel irettesættelse eller advarsel, en bøde, overførelse til andet arbejde, andet arbejdssted eller stilling, degradation eller afsked, jf. tjenestemandslovens § 24. En risiko for, at et forhold uden for det disciplinære område kan give anledning til en tjenstlig tilkendegivelse fra ledelsen, forudsættes ikke at medføre, at pligten til at udtale sig bortfalder.

Om indklagede i givet fald kan straffes for falsk forklaring for retten, må afgøres efter de almindelige bestemmelser i straffelovens § 159. Det følger bl.a. af denne bestemmelses *stk. 1*, at afgiver nogen falsk forklaring som sigtet i en offentlig straffesag, straffes han ikke. Princippet i § 159, *stk. 1*, fører til straffrihed i tilfælde, hvor den, som har forklaret falsk, har haft føje til at antage, at han kunne blive sigtet ved at afgive sandfærdig forklaring, jf. UfR 1982.1090 H. Af § 159, *stk. 2*, fremgår, at afgives falsk forklaring under afhøring for retten i tilfælde, hvor den afhørte var berettiget til at nægte forklaring, kan straffen nedsættes og under i øvrigt formildende omstændigheder bortfalde.

Det følger af bestemmelsen i § 1019 d, at indklagede heller ikke udenretligt over for statsadvokaten er forpligtet til at afgive forklaring, såfremt forklaringen må antages at ville udsætte indklagede for strafansvar eller disciplinæransvar. Statsadvokaten skal vejlede indklagede herom.

Klageren vil som udgangspunkt efter de almindelige regler i retsplejeloven være forpligtet til at afgive vidneforklaring i retten. Derimod er klageren ikke forpligtet til udenretligt at udtale sig til statsadvokaten, jf. betænkning 1278/1994, side 122.

Efter bestemmelsens *stk. 4* skal sagen behandles i straffersplejens former uden medvirken af domsmænd. At der efter forslaget ikke medvirker domsmænd, skal ses i sammenhæng med, at retten ikke

skal foretage bevisvurderinger eller træffe afgørelse i sagen. Domsmænd medvirker i øvrigt heller ikke i de tilfælde, hvor en undersøgelse foretages af retten efter de gældende lokalnævnregler.

Det følger bl.a. af *stk. 4*, at retsmøderne er offentlige i samme omfang som i straffesager. At der i den gældende § 1019 i, *stk. 3*, henvises til reglerne om offentlighed i borgerlige sager har sammenhæng med, at der efter de dagældende regler ikke i straffesager var adgang til at beslutte dørlukning, når offentlig forhandling ville tilføje nogen en ufornøden krænkelse. Reglerne er siden ændret, jf. nu retsplejelovens § 29, *stk. 4*, nr. 1, hvorefter retten undtagelsesvis kan beslutte, at dørene skal lukkes, bl.a. når særegne omstændigheder giver grund til at antage, at offentlig forhandling vil tilføje nogen en ufornøden krænkelse.

Til § 1019 h

De foreslåede bestemmelser indebærer, at der også i adfærdsklagesager indføres et to-instanssystem og en klagefrist på 4 uger. Om baggrunden for forslagene herom henvises til betænkning 1278/1994, side 157-58.

Det følger af bestemmelsen i *stk. 1, 2. pkt.*, at afgørelser, der træffes af rigsadvokaten som følge af klager over statsadvokaternes afgørelser, ikke kan påklages til justitsministeren.

Efter retsplejelovens § 98 er anklagemyndigheden underordnet justitsministeren. Det følger af justitsministerens overordningsforhold, at justitsministeren har adgang til at give de offentlige anklagere generelle og konkrete tjenestebefalinger, jf. § 98, *stk. 2* og 3. (I forholdet til statsadvokaterne har rigsadvokaten tilsvarende beføjelser som justitsministeren, jf. retsplejelovens § 99, *stk. 2, 2. pkt.*)

Rigsadvokatens afgørelse i en klagesag er herefter som udgangspunkt endelig, medmindre justitsministeren benytter sin adgang efter § 98, *stk. 3*, til at gribe ind i rigsadvokatens behandling af en konkret sag. Adgangen for justitsministeren til i medfør af § 98, *stk. 3*, at gribe ind i konkrete sager kan således medføre, at en afgørelse truffet af rigsadvokaten tages op til fornyet behandling af justitsministeren.

Efter § 6, *stk. 3*, i loven om Folketingets Ombudsmand, kan klage over afgørelser, der kan ændres af højere administrativ myndighed, ikke indgives til ombudsmanden, forinden den højere myndighed har truffet afgørelse i sagen. Forslaget om at afskære adgangen til påklage til justitsministeren af rigsadvokatens afgørelser i klagesager medfører, at klager over rigsadvokatens afgørelser vil blive behandlet af Folketingets Ombudsmand, selv om klagen indgives